

ANEM

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija
Association of Independent Electronic Media
Beograd, Takovska 9, tel/fax: ++ 381 11 322 5852, 3038 384

ПРЕПОРУКЕ АНЕМ-а ЗА УРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ФИНАНСИРАЊА МЕДИЈА ИЗ БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА

Полазећи од највиших међународних стандарда установљених Индикаторима за медије у демократском друштву које је усвојила Парламентарна скупштина Савета Европе (Resolution 1636 (2008)), АНЕМ инсистира на транспарентности медијског власништва и економских интереса у медијском сектору.

Цитираним документом изричито је предвиђено да, уколико медији добијају директне или индиректне државне субвенције, држава их мора третирати недискриминаторно и неутрално. Држава истовремено мора заштитити емитере јавног радиодифузног сервиса од политичког утицаја на њихов рад, а преостали медији, који нису емитери јавног радиодифузног сервиса, не би смели бити у власништву државе или државних компанија, односно њима не би смели управљати држава или државне компаније.

Српску медијску сцену карактеришу неразвијено тржиште оглашавања и инфлација медија. Ово креира ситуацију у којој је самоодрживост превеликог броја медија тешко достижна, односно у којој тржиште оглашавања није доминантан ресурс самоодрживости медијске сцене, већ то постају државна помоћ и субвенције.

Наведено постаје посебно драматично у светлу заустављене приватизације јавних медија, која се одлаже уз позивање на социјалне разлоге као и разлоге стварне или наводне бриге за остваривање права грађана на информисање о стварима од јавног интереса, које би наводно било угрожено у случају повлачења државе из медијског власништва.

Имајући ово у виду, а у очекивању да предстојеће усвајање Стратегије развоја медијског сектора дефинитивно реши проблем неприватизованих медија и пронађе модел њихове трансформације који би био у складу са цитираним Индикаторима за медије у демократском друштву, АНЕМ предлаже скуп мера којима би се модел финансирања медијске сцене од стране државе, који би заснивао на следећем:

1) Средства за финансирање медија из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе морају бити утврђена и опредељена у буџетима на начин да укључују и укупна средства која се опредељују за финансирање јавних предузећа у области информисања, односно других привредних субјеката са власничким учешћем Републике Србије, чиме би се обезбедио недискриминаторан третман свих медија.

2) Да се укупна средства за финансирање медија из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе утврде на начин који ће обезбедити стабилно финансирање јавног интереса у овој области, а посебно да се средства опредељена у буџетима јединица локалне самоуправе за намену утврђену чланом 20. став 1. тачка 34) Закона о локалној самоуправи, опредељена тако да укључују и укупна средства која јединица локалне самоуправе опредељује за финансирање локалних информативних јавних предузећа уколико је јединица локалне самоуправе оснивач истих, полазећи од интереса јавности за информисање од локалног значаја, утврде на начин који ће обезбедити стабилно финансирање, и то тако што ће се опредељивати најмање у висини од 2% укупног буџета сваке јединице локалне самоуправе појединачно, односно најмање на нивоу из претходне године, уколико је он у конкретној јединици локалне самоуправе био виши од 2% укупног локалног буџета, без обзира на евентуалну приватизацију локалних информативних јавних предузећа, уколико је јединица локалне самоуправе оснивач истих, односно најмање на нивоу из последње године пре приватизације локалног информативног јавног предузећа, уколико је јединица локалне самоуправе била оснивач таквог предузећа.

3) Да се укупна средства за финансирање медија из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, опредељена на начин да укључују и укупна средства која се опредељују за финансирање јавних предузећа у области информисања, односно других привредних субјеката са власничким учешћем Републике Србије, расподељују на јавним конкурсима за финансирање пројеката којима се обезбеђује информисање, односно медијски садржаји од јавног интереса, и то медијски садржаји који:

- су намењени свим сегментима друштва, без дискриминације, водећи при том рачуна, нарочито о специфичним друштвеним групама као што су деца и омладина, мањинске и етничке групе, особе са инвалидитетом, социјално и здравствено угрожени и др.;
- су чинилац социјалне кохезије и интеграције свих појединаца, група и заједница на локалном, регионалном, односно националном нивоу;
- су извор непристрасних и независних информација и коментара, иновативног и разноврсног садржаја који је у складу са високим етичким стандардима и стандардима квалитета;

- чине форум за плуралистичку јавну дискусију о стварима од јавног интереса и средство за унапређење ширег демократског учешћа појединаца у пословима од непосредног, заједничког и општег интереса;
- доприносе стваралаштву у области медија на локалном, регионалном и националном нивоу и промоцији локалних, регионалних и националних културних вредности.

4) Да се укупна средства за финансирање медија из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, опредељена на начин да укључују и укупна средства која се опредељују за финансирање јавних предузећа у области информисања, односно других привредних субјеката са власничким учешћем Републике Србије, расподељују под једнаким и недискриминаторним условима за све медије на подручју за које се јавни конкурс расписује, а посебно без фаворизовања јавних предузећа у области информисања, односно других привредних субјеката са власничким учешћем Републике Србије, те да се јавни конкурси расписују у унапред одређеним временским интервалима, а намање два пута годишње.

5) Да се право учешћа на јавним конкурсима за финансирање медија из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, опредељена на начин да укључују и укупна средства која се опредељују за финансирање јавних предузећа у области информисања, односно других привредних субјеката са власничким учешћем Републике Србије, ограничи искључиво на осниваче јавних гласила са дозволама за емитовање програма за подручје конкретне локалне самоуправе, односно са дистрибуцијом за подручје конкретне локалне самоуправе у односу на штампане медије, а у случају правних лица регистрованих за производњу медијских садржаја, искључиво уз презентацију важећег уговора са оснивачем јавног гласила са дозволом за емитовање програма за подручје конкретне локалне самоуправе, односно са дистрибуцијом за подручје конкретне локалне самоуправе, којим би се гарантовало емитовање, односно објављивање предметних садржаја.

6) Да се као критеријуми за избор пројеката на јавним конкурсима за финансирање медија из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, опредељена на начин да укључују и укупна средства која се опредељују за финансирање јавних предузећа у области информисања, односно других привредних субјеката са власничким учешћем Републике Србије, вреднују искључиво значај пројекта за остваривање права на јавно информисање у стварима од јавног интереса, допринос разноликости медијских садржаја и плурализму идеја и вредности на локалном, регионалном и националном нивоу, валидна аргументација пројекта, адекватна спецификација буџета усклађена и образложена са становишта планираних пројектних активности и одрживост пројекта, а да се евентуални додатни критеријуми за избор пројеката усаглашавају кроз консултације са новинарским и медијским удружењима.

7) Да се ради одлучивања о избору пројеката на јавним конкурсима за финансирање медија из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, опредељена на начин да укључују и укупна средства која се опредељују за финансирање јавних предузећа у области информисања, односно других привредних субјеката са власничким учешћем Републике Србије, формирају независне комисије, састављене од компетентних представника јавности, професионалних удружења и невладиног сектора, чији чланови не би могли да буду народни посланици, посланици скупштина аутономних покрајина и одборници локалних самоуправа, изабрана, именована и постављена лица у Влади Републике Србије, извршним органима аутономних покрајина и јединицама локалне самоуправе, лица именована на руководеће положаје у јавним предузећима и јавним установама, функционери политичких странака, подразумевајући под тим и функционере и чланове органа политичких странака и на локалном нивоу, лица која, као оснивачи, чланови органа управљања, запослени, лица под уговором и слично, имају интереса у медијима, односно другим учесницима на јавном конкурсима, као и брачни другови, родитељи, деца или блиски сродници свих овде наведених лица.

8) Да се о донетим одлукама о избору пројеката на јавним конкурсима за финансирање медија из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, опредељена на начин да укључују и укупна средства која се опредељују за финансирање јавних предузећа у области информисања, односно других привредних субјеката са власничким учешћем Републике Србије, као и о резултатима евалуације, односно надзора над начином располагања и коришћења средстава након извршене расподеле, периодично, а намање два пута годишње извештавају надлежна министарства.

9) Да се оглашавање активности Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе и оглашавање активности, производа или услуга јавних предузећа и установа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, врши на начин којим се неће нарушавати конкуренција на медијском тржишту.

АНЕМ предлаже да се напред наведено обезбеди изменама Закона о јавном информисању, а по потреби и сходним изменама пореских прописа, односно алтернативно усвајањем посебног Закона о финансирању јавног информисања из буџетских средстава.

Даље, АНЕМ инсистира на доследној примени важећих прописа који се односе на:

- заштиту конкуренције, а посебно у односу на рестриктивне споразуме којима се ограничава и контролише медијско тржиште, примењују неједнаки услови у односу на

различите учеснике на медијском тржишту, чиме се учесници доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте, односно условљава закључивање уговора или споразума прихватањем додатних обавеза које заправо представљају неприхватљиво управљање информисањем од стране државних органа, јавних предузећа или других учесника на тржишту;

- контролу државне помоћи;
- контролу јавних набавки, а посебно у погледу равноправности понуђача у поступцима јавних набавки медијских услуга;

АНЕМ предлаже да се напред наведено обезбеди изменама Закона о јавном информисању којима би се предвидело формирање посебне комисије за јавно информисање као стручног тела овлашћеног да прати стање, иницира поступке и прелаже мере ради унапређења конкуренције на медијском тржишту, транспарентност финансирања медија и унапређења медијског плурализма и плурализма мишљења у јавном информисању.

За АНЕМ,

Саша Мирковић, председник